

Ester Viktória Ziffová

Môže sa roztopiť aj škola? (O environmentálnom povedomí)

V škole som sa o environmentálnych témach učila len z iniciatívy jednej zapálenej učiteľky. Preberaná látka však nebola v osnovách a my sme jej nemohli venovať dostatok času. Napriek tomu tej zapálenej učiteľke ďakujem, ukázala mi, že zelené témy jednoznačne patria na školskú pôdu.

Nemáme čas nemať čas

Paradox. Predošlí ministri a ministerky školstva nechceli meniť náplne predmetov, pretože sú preplnené informáciami a na ďalšie vraj nie je miesto. Predstavte si, že by sme včas vedeli o tom, že nás zasiahne pandémia koronavírusu. Predpokladali by sme, že nám to zmení život, no študentov by sme na to nepripravili, pretože na to nemáme na predmete biológia priestor. To nie je sci-fi, podobne to vyzerá so zelenými témami.

Nikto ich nechce

A pritom sa hodia všade, nie len na biológiu. Geografia, fyzika a nie len to. Literatúru by spríjemnili knihy o klíme, popri behu na telesnej sme mohli zbierať odpadky, na občianskej hovoriť o európskych záväzkoch v boji proti emisiám. Nejde len o kreativitu, environmentálne témy sa nás priamo dotýkajú, je našou povinnosťou rozoberať ich do hĺbky. Pripraviť sa na pochybovačov, diskutovať, naučiť študentov praktickým zručnostiam. My však nič z tohto nerobíme.

Aj dospelí boli kedysi deti

Myslím si, že zmeny v preberaných učivách by potreboval takmer každý stredoškolský predmet. Niečo mi totiž vraví, že Mária Terézia nechcela, aby jej reforma bola prvá aj posledná. Výchova je živý organizmus, ktorý sa mení, no naše pokreslené lavice neustále vzdorujú. Dnes však nelamentujeme nad tým, či je alebo nie je potrebné venovať pol roka na dejepise Samovej ríši. Vyberáme si medzi tým, či študentom prezradíme, že musíme okamžite zmeniť náš životný štýl, alebo ich necháme v sladkej nevedomosti.

Čo ak škola onedlho nebude?

A tak to museli, ako to už v histórii napokon býva, prevziať študenti do vlastných rúk. Hnutie Fridays For Future svetovým lídrom ukázalo, že akákoľvek téma je teraz menej dôležitá ako fakt, či bude naša Zem obývateľná. A nie len to. Tí istí „pasívni“ mladí ľudia sa dohodli, že chcú o zelených riešeniach počuť viac v škole a tak čakajú, kým politici zareagujú. Jedinou útechou mi je myšlienka, že práve táto uvedomelá mládež raz vymení školské stoličky za ministerské kreslá.

Kto vie, koľko času (ne)máme. Dúfam, že to ešte stihnú.

Tip: Začnime od seba. Na mojom gymnázium partička zložená z aktívnych študentov a spomínanej zapálenej učiteľky založila spolok Zelená škola a motivovali celú školu recyklovať. Do každej triedy priniesli prednášky odborníkov o cirkulovanom odpade, fast fashion a zero-waste. Školu oblepili info-grafikami, zabezpečili recyklačné koše, vybudovali komunitnú záhradku a zabezpečili, aby zo školských akcií zmizol jednorazový riad. Na začiatku malá skupina s veľkou víziou obrátila školu hore nohami. Nech sú nám/vám inšpiráciou. Ak však chcete začať v menšom, pustite si na voľnej hodine film, z dielne Netflixu, David Attenborough: A Life On Our Planet. Verte mi, po dvoch hodinách budete chcieť byť klimatickí aktivisti. Alebo skôr budete musieť.

□ VOCABULARY LIST

to accelerate – urýchľovať	to increase – zvýšiť
acid rain – kyslý dážď	infertile [ɪn'fɜ:tal] – neúrodný
aftershock – následný otras	insect – hmyz
agreement – zmluva, dohoda	landmark – pamiatka, pamätihodnosť
billion – miliarda	lead [led] – olovo
by-product – vedľajší produkt	limitless – neobmedzený
carbon dioxide [ka:bən daɪ'ɒksaɪd] – oxid uhličité	lynx [lɪŋks] – rys
catalytic convertor – katalyzátor	marine turtle [məri:n] – morská korytnačka
chamois [ʃæmwa:] – kamzík	marmot [ma:mət] – svišť
coastal – pobrežný	means – prostriedok
to collapse – zrútiť sa	measure – opatrenie
to commit – zaviazať sa	melting of mountain glaciers – topenie horských ľadovcov
concern – záujem	nuclear power plant – jadrová elektráreň
to contribute – prispievať	to obtain – získať
consequence [kɒnsɪkwəns] – následok	to occur [ə'kɜ:(r)] – vyskytnúť sa
damage – škoda, ujma	ozone layer [leɪə(r)] – ozónová vrstva
degradation – zhoršenie	pesticide [pestɪsaɪd] – pesticíd (proti hmyzu)
to devastate – spustošiť	phosphate [fɒsfet] – fosfát
drought [draʊt] – obdobie sucha	to point to – poukazovať na
to dump – vysypať, skladať odpad	pollution [pə'lu:ʃn] – znečistenie
earthquake – zemetrasenie	poverty – chudoba
edelweiss – plesniviec	precise [prɪ'saɪz] – presný
to endanger – ohroziť	to promote – propagovať
to evaluate – ohodnotiť	to provide – poskytnúť
exhaust fumes [ɪg'zɔ:st fju:mz] – výfukové plyny	public attention – pozornosť
fertiliser (AmE: fertilizer) [fɜ:təlaɪzə(r)] – hnojivo	(earth)quake – zemetrasenie
flood – povodeň	radioactive particle – rádioaktívna častica
	rate – miera

Téma životného prostredia sa predsa len raz v maturitnom ročníku objaví. Na hodine angličtiny.:-)